

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырагъэу Иоф зэрэшэрэм, Іеплэсэныгъэшхуэ зэрэхэлъым, общественнэ Іофшэным чанэу зэрэхэлъажэрэм ыкІи къуаджэу Улапэ загъэпсыгъэр илъэси 150-рэ зэрэхъурэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ афагъэшхошагъ:

— **Куфэнэ Нурыет Аслъанчэрые ыпхъум**, муниципальнэ образованиеу «Улэпэ къоджэ псэуплэм» ипашэ;

— **Симболэт Мурат Рэщыдэ ыкъом**, Красногвардейскэ районымкІэ къуаджэу Улапэ и ООО-у «Синдика-Агро» зыфиорэм игидротехник;

— **Хъао Аминэт Хъалим ыпхъум**, муниципальнэ учреждениеу «Красногвардейскэ район сымэдджышым» медицинэ Іэпылэгъу псынклэмкІэ истанице ифельдшер;

— **Шыкъултыр Кукусе Батырбий ыпхъум**, Красногвардейскэ районымкІэ къуаджэу Улапэ и МОУ-у «Гурыт еджапІэу N 9-м» урысыбзэмрэ литературэмрэкІэ икІэлэегъаджэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Общественнэ-политикэ Іофшэным чанэу зэрэхэлъажэрэм, хэбзэхуахъаным илахъ зэрэхышхуэжэрэм, хэзакІохэм яфедэхэм зэрэфэлъажэрэм ыкІи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыригъэу Иоф зэрэшэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тамыгъэу «Закон. Пшгъырылъ. Щыфыгъ» зыфиорэр **Брыцу Рэмзан Хъудэ ыкъом**, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм туризмэмкІэ, спортымкІэ, экологиэмкІэ ыкІи чІыопсым игъэфедэнкІэ икомитет итхъаматэ фэгъэшхошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Къалэу Мыекъуапэ хэдынхэмкІэ ичІыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ зигъэу хэтыгъэ О. А. Русановам ипшъэрылхэр техыжыгъэнхэм ехылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икыалэ, ирайон хэдынхэмкІэ ичІыплэ комиссие ехылагъ» зыфиорэм ия 16-рэ статья ия 7-рэ Іахъ ия 1-рэ пункт тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешІы**:

1. Къалэу Мыекъуапэ хэдынхэмкІэ ичІыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ зигъэу хэтыгъэ Русанова Ольгэ Алексей ыпхъум ипшъэрылхэр техыжыгъэнхэу.

2. Мы унашъор къалэу Мыекъуапэ хэдынхэмкІэ ичІыплэ комиссие ІэкІэгъэхъэгъэнэу.

3. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» кыяхыгъэутыгъэнэу, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие иофициальнэ сайт кыгъэхъэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэу Ю. А. ХЪУТ

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф. З. ХЪЭЦІАЦІ

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 13, 2011-рэ илъэс
N 96/562-5

ЩыкІагъэу щыІэхэр дагъэззыжыых

Суретхэр Іэштывнэ Аслъанчэрые.

Тигъэзет кызырэхуытыгъагъэу, чъэпыогъум и 12-м Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ Джэдджэ районым ит поселкэу Гончаркэм кІогагъэ. Фабэр къэзытырэ котельнакІэу къоджэ псэуплэм щагъэпсырэр зынагъэсыгъэм, ащкІэ Іофхэм язытет зыфэдэм захигъэгъозагъ.

(ИкІлэх я 3-рэ нэкІубгъом. ит).

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие къеты

Къалэу Мыекъуапэ хэдынхэмкІэ ичІыплэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ зигъэу хэтыгъэм ипІалъэм кыпІэу ипшъэрылхэр зэрэтырахыжыгъэхэм кыхэкІэу Адыгэ Республикэм хэдынхэмкІэ и Гупчэ комиссие макъэ къегъэІу ащ ичІыплэ ихъаштымкІэ предложенихэр зериштэхэрэм фэгъэхъыгъэу.

Къалэу Мыекъуапэ хэдынхэмкІэ ичІыплэ

комиссие хэтыштым епхыгъэ предложенихэр 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 20-м нэс аштэх.

ЧыпІэу зыщаштэхэрэр: къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 199-р, каб. 502-р, ІофшІэгъу мафэхэм сыхъатыр 9.00-м кыщегъэжыгъэу 17.00-м нэс.

Телефонхэр: (8772) 52-30-35, 52-18-69.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАШІЭХЭР!

Чъэпыогъум и 13-м щегъэжыагъэу и 23-м нэс фэгъэкІотэныгъэ зигъэу кІэтхэгъу уахътэр макІо. Мы уахътэм гъэзет кІэтхапкІэм ыуасэр сомэ 318-рэ чапыч 53-рэ. Уахътэр кыызфэжыгъэфед — шыукІатх лъэпкъ гъэзетым!

«Адыгэ макъэр» тэщ пай

Лъэпкъ гъэзет закъоу республикэм кышщыдэкъыр адыгэ унагъо пэпчъ кыритхыкыныр тефэ. Уеджэшъу-уемыджэшъуми, мафэ къэс ар унэм кыххэ зыхуыкIэ, ныбжьыкIэ-хэми анаI тырадзэщт, язэхашIэ хэхъошт. Ахэм афэгъэхьыгъэ къэбарыбэ непэ тигъэзет инэклубгъохэм арыплъэгъошт. НэмыкI тхыгъэ гъэшIэгъоныби еджэхэрэм рагъотэщт.

Джы, ныбджэгъу лъапIэхэр, шъуналэ тешъодгъадзэмэ тшIоигъу! «Адыгэ макъэм» иредакциерэ Федеральнэ почтэ зэпхыныгъэм икыутамэу Адыгэ Республикэм шылэм и Гъэlorы-шIапIэрэ «ГъэзеткIэтхакIохэм ямэфипшI» чъэпыогъум и 13-м, щегъэжьагъэу и 23-м нэс зэхашэ. Мы мэфипшIым кыыкIоцI «Адыгэ макъэр» сомэ 318-рэ чапыч 53-кIэ почтэм игъэзеткIэтхакIэхэм къ а ш и ш ь у т х ы к I ы н шъулъэкIышт.

Илъэс пчъагъэ хуыгъэу лъэпкъ гъэзетыр кызытхыкIырэ тиныбджэгъушIухэм ащыщхэм мы кIэтхэкIэ амалым еплъыкIэу фыряIэм зыщыдгъэгъозагъ.

Тхьаркъохъо Нурыет, къуаджэм шэпсэу, илъэс 63-рэ ыныбжъ:

— Тэ тиунагъо нахьыжъхэри, ныбжьыкIэхэри исых. Зэфэдэу зIэпытхызэ «Адыгэ макъэм» тежжэ. ХэзгъэунэфыкIы шIоигъу аужырэ уахътэхэм къэбарыбэ иты зэрэхуыгъэр. IофшIэным тыхылъасэу, дунаим шыхуырэр тIэкIэкIэу мэхуымы, тилъэпкъ гъэзет ишIуагъэкIэ бэмэ ащыгуагъэ тэхуыжы. ФэгъэкIотэн кIэтхакIэм дэгъоу сэ сепллы, ар сомэ 80-кIэ нахь макIэу къекIы. Ар кызыфэдгъэфедэуи кыыхэкIы, уахътэр текIымы, адрэ кIэтхакIэмкIэ кыитэтхыкIы.

Едыдж Мэмэт, бзэхэр зышызэрагъэшIэрэ Гупчэу «Активым» ипаш, ежъ зэреджэрэм имызакъоу, зигъот мэкIэ унагъохэми гъэзетыр къафыретхыкIы:

— Сэ зэрэслыгъэтрэмкIэ, ащ фэдэ кIэтхакIэри дэеп, нахь пыут зыхуыкIэ ишIуагъэ къэкIошт. ЗизэхашIэ кыыхырым лъэпкъ гъэзетым ыуасэ емыплъэу кыритхыкIышт. Цыфыр гъэзетым зыфыкIагъэрэр зехимыхыгъэ е ымылгъэгъугъэ горэ

ригъотэным пай. Арышъ, къэбархэр нахь шIэхэу ыкIи шъхъафитэу къэшгъутхыжыкIэм дэгъу. Кыыхэзгъэщы шIоигъу хуыгъэ-шIагъэхэр игъэкIотыгъэу, куоу гъэзетеджэхэм зэралыжыгъуэлэсырэр. Непэрэ шыIаIэм Интернетыр телевидениеми ыпэ ишъыгъ. Мафэм кызыдихыгъэ хуыгъэ-шIагъэхэр зэу «Адыгэ макъэм» исайт кыижгъуагъэхэмэ нахь тэрэзэу сепллы.

Болэкъо Аслъан, АР-м мзэ хызмэтымкIэ и Гъэlorы-шIапIэ иотдел ипаш:

— «Адыгэ макъэр» анахь гъэзет дэгъухэм ахэсэлъыгъ. Лъэшэу сикIас ар, кыххэрэ пстэуи сяджэ. Лъэныкъоу зынэсырэр бэ. IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэми афэгъэхьыгъэу кыитхыкIэрэри, гуадзэхэри сыгурехых. Уадыгъу зыолытэгъымэ, адыгэ гъэзетыр кыитхыкIын фае. Чылэм укыдэкIыгъэу «седжэшъурэп» зыпIокIэ, о пыут зыошIыжы. Зигъот мэкIэ унагъохоу еджэныр зикIасэхэмкIэ фэгъэкIотэн кIэтхакIэр амалышIоу щыт.

ГЭШЪЫНЭ Сусан.

ЭЛЕКТРОННЭ шIыкIэр агъэфедэщт

Электроннэ шIыкIэм тетэу къэралыгъо фэIо-фашIэхэр цыфхэм зэрафагъэцэкIэштхэм фэгъэхьыгъагъ АР-м и МВД пресс-конференциеу джырэ-благъэ иIагъэр. Ащ имэхъанэ, зэрэзэхэщэгъэщтым, лъапсэу фэхуыгъэм къатегушыIагъэ полицием ипашэ игуадзэу подполковникэу Геннадий Березиныр. Республикэм хэгъэгукIоцI IофхэмкIэ иорганхэм непи къэралыгъо фэIо-фашIэу агъэцакIэрэр зэрэмымакIэр ащ кыыхигъэщыгъ. Мы илъэсыр кызыхыагъэм кышыублагъэу къулыкIу ыкIи подразделение зэфэшъхъафхэм пстэумкIи упчIэ мин 17 къафэ-кIуагъ. Цыфхэр полицием

ипашэхэм ыкIи иIофышIэхэм кызыфяолIэрэ гумэкIыгъохэр нахь макIэ хуынхэр ары электроннэ шIыкIэр агъэфедэнэу зыкIырахуыагъэр. Ар зы уахътэм рамыгъажэу, учугъо заулэу зэтеуыгъэщт.

Цыфхэм фэIо-фэшIэ зэфэшъхъафэу афагъэцэкIэштхэм къатегушыIагъэх ГИБДД-м ипашэ игуадзэу Мамыекъо Казбек, ИнформациехэмкIэ гупчэм ипашэу Юрий Нестеровыр, вневедомственнэ охрэнэм ипашэ игуадзэу Евгений Бессоновыр ыкIи лицензиехэмрэ фитыныгъэхэмрэ къэзытырэ гупчэм ипашэ иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ Игорь Нечаевыр.

Илъэс 80 зыныбжъ бзылъфыгъэр ыгъэделагъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгукIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ кызыритырэмкIэ, чъэпыогъум и 3-м кыыщегъэжьагъэу и 9-м нэс республикэм бзэджэшIэгъэ 85-рэ щызэрахыагъ. Ахэр хуынкIэн бзэджэшIагъэу 2, тыгуагъэхэу 36-рэ, гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIэгъэ 17, экономикэм ылъэныкъокIэ бзэджэшIэгъэ 12, нэмыкIхэри. Законыр зыуыкIогъэ нэбгырэ 86-рэ агъэунэфын алъэкIыгъ. БзэджэшIагъэу зэхафыгъэр процент 87-м кIэхъэ.

Адыгеим игъогухэм хуыгъэ-шIэгъэ 14 къатехуыагъэу гъогу-патруль къулыкIуэм иIофышIэхэм агъэунэфыгъ. Ахэм нэбгырэ 5 ахэкIодагъ, нэбгырэ 11-м шъобжхэр атещагъэхэ хуыгъэ.

Аркъ нэпцIыр зэращэрэм епхыгъэ хуыгъэ-шIэгъэ 3 чъэпыогъум иапэрэ мэфэ закъо правухуымэкIо органхэм агъэунэфыгъ. МыекIуапэ щыпсэурэ бзылъфыгъэу илъэс 44-рэ зыныбжым, Джэджэ районым ит станицэу Келермесскэм щыщ пенсионеркэм ыкIи МыекIопэ районым ит поселкэу Победэм щыпсэурэ зыныбжъ хэкIотэгъэ бзылъфыгъэм аркъ нэпцIыр ащэзэ къаубытыгъэх. КъаIахыгъэ продукцием изытэт уплъэкIугъэным пае МВД-м иэкспертнэ-криминалистическэ гупчэ ахэр агъэхьыгъэх.

Чъэпыогъум и 2-м полицием икыулыкIуэшIэхэм оперативнэ-лтыхъон Iофхыабзэхэр рагъэкIокIызэ, тикъэлэ шъхъалэ щыщ хуыльфыгъэу илъэс 43-рэ зыныбжым анаI тырадзагъ. Нэужым ар къызалыхуым, миллилитрэ 20 зэрыфэрэ шприцим наркотик игъэхуагъэу ыкIи Iушъхъэ грамм 65-рэ кыхахыгъэх. БзэджашIэр къаубытыгъ, ащ уголовнэ пшъэдэкIыжъ рагъэхьышт.

Чъэпыогъум и 3-м поселкэу Инэм щыпсэурэ хуыльфыгъэу илъэс 65-рэ зыныбжым МВД-м иотделэу ТэхъутмыкIое районым шылэм икыулыкIуэшIэхэм закыфигъэзагъ. Ащ кызыри-гуагъэмкIэ, Iоф зыщишIэрэ цехым чIэт станокхэм ахэлъ гъучI

пкъыгъохэр амыгъэунэфыгъэ бзэджашIэ горэм ытыгъугъэх. Полицием иIофышIэхэм зэхашэгъэ оперативнэ-лтыхъон Iофхыабзэхэм яшIуагъэкIэ, мы бзэджэшIагъэр зезыхыгъэ кIэлэ ныбжьыкIэр къаубытыгъ, ар мы псэупIэ дэдэм щыщ. КызырэнэфагъэмкIэ, ащ шъхъаныгъупчэр хиути, ищыкIагъ шIошIырэр зэкIэ ыштагъ. Зыщыпсэурэ унэр правухуымэкIо органхэм къызалыхуым, ытыгъугъэхэр къырагъотэжыгъэх. Джырэ лъэхъаным уплъэкIунхэр макIох.

Чъэпыогъум и 8-м Джэджэ районым ит станицэу Дондуковскэм гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ щызэрахыагъэу полицейскэхэм агъэунэфыгъ. Мафэм сыхыатыр 12.00-мэ адэжэ илъэс 80 зыныбжъ пенсионеркэм иунэ амыгъэунэфыгъэ бзылъфыгъэ горэ кыIухыагъ. Ар Армением кыкIыгъэу ыкIи зыныбжъ хэкIотэгъэ бзылъфыгъэм игъу-нэгъоу къэтIысыгъэу кыри-гуагъ. Ахьщэ чIыфэ ищыкIагъэу ыIуи, пенсионеркэм сомэ мини 6 Iихыгъ. ЗэримыгъапцIэрэр кыушыыхатэу дышгъэм хэшIыкIыгъэ хьапщыпхэр кыфигъэнагъэх. Нэужым а пкъыгъохэм зи уасэ ямыIэу кыычIэкIыгъ, бзэджашIэми зигъэбылгыжыгъ. Мы бзылъфыгъэм правухуымэкIо органхэр лъэхъух. Ащ фэшI цыфхэм нахь сакыныгъэ кызыхыагъэфэнэу (анахъэу зыныбжъ хэкIотагъэхэм), амышIэхэрэм гушыIэгъу афэмы-хуынхэу полицием иIофышIэхэр къаджэх.

ПСАУНЫГЪ

ГРИППЫР

Къемыжъагъэгъоми...

Илъэс къэс бжыхъэ-кIымэфэ лъэхъаным медицинэ къулыкIуым ыпашъхъэ Iофыгъо шъхъалэу къеуцэ гриппым нахьыбэу цыфхэр щыухуымэгъэнхэр, а зэпахырэ узым пэуцужыгъэным иамалхэр зехъэгъэнхэр. Сыда мы лъэныкъомкIэ непэ Iофхэм язытетыр?

Ащ фэгъэхьыгъэу гушыIэгъу тшIыгъэ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуымэгъэнымкIэ и Министерствэ эпидемиологиетхэмкIэ и специалистэу Зезэрэхъэ Марыет. Ащ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, икIыгъэ мазэм, Iоныгъом кыыкIоцI, пэтху-Iутхуыр (ОРВИ-р) къеутэкIыгъэу нэбгырэ 2570-рэ поликлиникэхэм къаоллагъ. Гриппыр къеузыгъэу ахэм зыпари ахэтыгъэп, а зэпахырэ узым джыри «зыкыигъэлъэгъуагъэгъо». А пчъагъэм, нэбгырэ 2570-м, щыщэу процент 67,3-р — кIэлэцIыкIух. Тхъамафэ къэс медицинэм иIофышIэхэм къальгытэ ОРВИ-р е гриппыр кызыутэкIыгъэу поликлиникэхэм къаыкIуалIэхэрэм япчъагъэ зыфэдызыр.

Джаш фэдэу зижъагъэ плъыр-стыр хуыгъэхэм («пневмония» зыфалорэр зIэхэм) япчъагыи медикхэм зрагъашIэ, тхъамафэ къэс ащкIи мониторинг ашIы. Министерствэм кызырэхыгъагъэмкIэ, тызыхэт илъэсым имэзипшI кыыкIоцI нэбгырэ 714-мэ «пневмония» зыфалорэ диагнозыр афагъэуцугъ.

ЫпшгъэкIэ кызырэхыгъэхэд-

гъэшыгъэу, гриппыр къаутэкIыгъэу типоплиникэхэм цыфхэр мы мафэхэм къаымыкIуалIэхэрэм, а узым джыри «зыкыигъэлъэгъошт». Ау ар кызыутэкIыхэрэм япчъагъэ нахь макIэ хуыным пае пэшIорыгъэшъэу ащ пэуцужыгъээн фае. Ары илъэс къэс прививкэхэр зыкIа-шIыхэрэр, ащкIэ Лъэпкъ календарэу къэралыгъом щаштагъэм рыгуагъэхэзэ.

А календарым ыкIи лъэпкъ проектэу «Псауныгъ» зыфи-лорэм кызырэхыгъэнымкIэ, Адыгэ Республикэм щыпсэу-хэрэм ащыщэу нэбгырэ мин 75-мэ гриппым пэшIуекIорэ вакцинэр мы уахътэм ахалъ-хъанэу щытыгъ. А пчъагъэм щыщэу нэбгырэ мин 25-р кIэлэ-цIыкIу IыгъыпIэхэм ыкIи еджапIэхэм ачIэхэр арых.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуымэгъэнымкIэ и Министерствэ и специалистхэм тызэрэщагъэгъозагъэмкIэ, Iоныгъом иапэрэ мафэхэм республикэм иаптекхэм къарагъэоллагъ гриппым пэуцужыгъэнымкIэ анахь агъэфедэрэ вакцинэу «Гриппол» зыщIэу зыныбжъ икыуыгъэхэм ахалъ-хъанэу щытыр. «Группа риска»

зыфалохэрэм (медицинэ IофышIэхэр, еджапIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм Iоф ащызышIэхэрэр, зыныбжъ илъэс 60-м къехуыгъэхэр) ащыщэу нэбгырэ мин 50-мэ а вакцинэр ахалъ-хъанэу рахуыгъэгъагъ ыкIи ар агъэцкIагъ. Ау кIэлэцIыкIухэм апае «Гриппол плюс» зыфалоу кыдагъэкIырэр республикэм джыри къащагъэгъо.

Хабзэ зэрэхуыгъэу, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуымэгъэнымкIэ и Министерствэрэ Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышIапIэрэ зэгъусэхэу муниципальнэ образованиехэм япашэхэм письмэхэр афагъэхьыгъэх гриппым пэуцужыгъэнымкIэ кампанием кыхэлъэжъэнхэу, «группа риска» зыфалохэрэм ахэмыхъэхэрэм вакцинэр ахэлъхъэгъэнымкIэ IэпыIэгъу къафэхуынхэу, ащ пэ-лухъащт мылькур къафыхагъэ-кIынэу. Джаш фэдэу организациехэм, предприятияхэм япашэхэри егушIысэхэ фае яIофышIэхэр гриппым щыухуымэгъэнхэм иамалхэр непэ зехъэгъэнхэ зэрэфаем.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

(Апэрэ нэклубгъом
къыщэжъэ).

Джырэблагъэ Адыгэ Республикэм ипсэуплэ-коммунальнэ хъызмэт клымэфэ уахътэм зэрэфэхъазырым фэгъэхыгъэ зэхэсыгъоу Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ зэхичэгъагъэм гъэфэбэгъу уахътэм республикэр икгоу зэрэфэхъазырым пащэхэм щыклагъэу афилэгъугъ ыкй а Иофым фэгъэзэгъэ пстэури нахъ гъэлъашыгъэу ыуж итынхэу, игъом ыкй икгоу япшгъэрылхэр зэшлуахынхэу пащэхэм къафигъэпытагъ. Къумпыл Муратэ, ежъ ышгъэкIэ а ИофшIэнхэр зэралыкIуатэхэрэм зыщигъэгъозэнэу ары мы къоджэ псэуплэм зыклеблэгъагъэри.

Шъугу къэдгъэкIыжъын республикэм ипсэуплэхэу Джэджэ районым ит поселкэу Гончаркэм, Кошхэблэ районым ит поселкэхэу Дружбэмрэ Майскэмрэ фабэр къэзгытырэ котельнэу адэгъыгъэхэр непэ шыIэ шэпхъакIэхэм зэрадимыштэжъыхэрэм къыхэкIэу, Адыгэ Республикэм ибюджет къытIупшыгъэ ахъщэ чIыфэмкIэ котельнакIэхэр зэрацагъэпсыхэрэ.

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтымкIэ Комитетым ипашэу Ныбэ Руслан къызэриуагъэмкIэ, Гончаркэм дэгъыгъэ котельнэр жъы дэдэ хъугъэ, ыпэкIэ шыIэгъэ хъакымкIэ Иоф зэрашIэрэм къыхэкIэу, бэдэдэ агъэсты ыкй щынэгъончыгъэм ылъэныкъокIэ шапхъэхэм адишгъэрэп. А гумэкIыгъор дэгъыжъыгъэ хъуным пае районым республикэ бюджетым чIыфэу сомэ миллиони 3,5-рэ къыIихыгъэу котельнакIэр зэтырагъэпсыхъэ. Фабэр зэрыкIощт трассэм ишIын пэлу хъащт сомэ мин 200-р Джэджэ район администрацием ибюджет къыхахыгъ. Котельнэм ишIын пылъ псэолъэшI фирмэу ООО-у «Эксергия» зыфиIорэм джырэ уахътэм етIупшыгъэу ИофшIэнхэр зэшлуехых. АР-м и Премьер-министрэ къафигъэуцугъэ пIалъэм ехъулэу котельнэр зэтырагъэпсыхъаным пае зэпыу ямыIэу мыш иIофышIэхэр сменитIоу мэлэжъэх.

Охътэ кIэкIым къыклоцI ашыгъэ котельнэр Къумпыл Муратэ къыплъыхъагъ. ИофшIэнхэр зыгъэцкIэрэ фирмэу ООО-у «Эксергием» ипашэу Дмитрий Кривошей фабэр къэзгытырэ механическэ оборудованием изетегъэпсыхъан Иоф зэрэдашIэрэм Премьер-мини-

Щыклагъэу щыIэхэр дагъэззыжъых

стрэр щигъэгъозагъ. Ар экономичнэу гъэпсыгъэшт, зы мегаватт фэдиз кIуачIэу иIэшт. Мафэм — фабэу ыкй чэным чыIэу шыIэм ялъытыгъэу котельнэм ежъ-ежырэу Иоф ышIэшт. Шэпхъэшлэхэм адишгъэу гъэпсыгъэшт котельнэм щэу зэтет унитфырэ клубырэ ыгъэфэбэштых. Анахъ бгъэшIэгъонэу мыш хэтыр чыжъэу ушыIэми, Интернетыр къызыфэбгъэфедэзэ котельнэр бгъэIорышIэн зэрэплъэкIыштыр ары. Джащ фэдэу аварийнэ хъугъэ-шлагъэ горэ къэхъумэ, сотовэ телефонымкIэ псынклэу макъэ къыуигъэлушт. ШэкIогъум и 5-м нэс, пIалъэу къафагъэуцугъэм тетэу, котельнэм ишIын къаухынэу фирмэм ипашэу къыIуагъ. Арэу шытми, ошIэ-дэмышIэу чыIэу къызыхъукIэ цыфхэм ягъэ арамыгъэкIыным пае ыпэкIэ шыIэгъэ котельнэр афыпагъэнэшт.

ПсэолъэшIхэм зэшлуахырэ ИофшIэнхэм Къумпыл Муратэ осэшлу афишыгъ, анахъэу фирмэм ипашэу зэрэфэразэм къыкIыгъэтхыгъ.

— Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокIэ къэуцурэ гумэкIыгъохэм къэра-лыгъом ипашэхэм сы-

дигъуи анаIэ тет. БэмышIэу УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым зэхичэгъэ видеоконференцием къыщыгушIэзэ, коммунальнэ фэIо-фашIэхэм альэныкъокIэ къэуцурэ Иофыгъохэр псынклэу зэшлохыгъэнхэм, тарифхэм албыплъэгъэным афэшI регионхэм япашэхэм ыкй федеральнэ чиновникхэм пшгъэрылх гъэнэ-фагъэхэр къафигъэуцугъэх. ГумэкIыгъо зыдэшыIэ регионхэм Адыгеир ашыщэп, къэуцурэ Иофыгъохэр республикэм псынклэу щызэшлуахы. Арэу-щтэу шытыгъ ыкй шытышт, — къыкIыгъэтхыгъ Къумпыл Муратэ.

Джащ фэдэу АР-м и Правительствэ ипашэу къызэриуагъэмкIэ, коммунальнэ инфраструктурэм исистемэ хэxъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэмкIэ программэхэр непэрэ мафэхэм яхъулэу Адыгеим имуниципальнэ образованиитфмэ ащаштагъэх. Мы лъэныкъомкIэ УФ-м региональнэ хэxъоныгъэхэмкIэ и Министерствэрэ Адыгеимрэ

яIо зэхэлъэу Иоф зэдэшIэ ыкй къыхъащт илъэсым зигугъу къэтшыгъэ программэхэр муниципальнэ образованиехэм зэкIэми ащаштэштых.

Котельнэм изетегъэпсыхъан сьд фэдизэу пащэр ыгъэрэ-загъэми, къоджэ псэуплэр къэбзэныгъэм зэрэпэчыжэр Премьер-министрэм хигъэ-унэфыкIыгъ. Гъогунапцэхэм уцыжъхэр алут, хэкIыр тыдэкIи алутэкъуагъ. Къоджэ псэуплэм ипашэу Сергей Дзыбоевым ар дэикIэ фильэгугъ ыкй охътэ кIэкIым къыклоцI мы гумэкIыгъор дагъэззыжъынэу унашъо фишыгъ.

Мы мэфэ дэдэм АР-м и Премьер-министрэ Кошхэблэ районым Иоф щызышIэрэ ООО-у «Южгазэнерджим» шылагъ. Газым продукцие зэмьIлэужыгъохэр зыщыхашыкIышт заводэу агъэпсырэр зынагъэсыгъэр зэригъэлъэгъугъ, ащ Иоф щызышIэхэрэм гушIэгъу афэхъугъ.

КъэIогъэн фае газ къычIэ-

зыщышт британскэ компаниер Адыгеим ит инвестор анахъ инхэм зэрашыщыр. «Южгаз-энерджим» тиреспубликэ иэкономикэ къыхилхъанэу шытыгъэ сомэ миллиардыхым шыщэу миллиардитфыр ыгъэфедэгъах. Газыр къызэрэчIа-щышт комплексым ипашэу Александр Моженко къызэри-уагъэмкIэ, чэщ-зымафэм газ кубометрэ миллион фэдиз, илъэс къэс газ кубометрэ миллион 356-рэ мыш къыщычIа-щынэу агъэнафэ. Мы заводэу агъэпсырэм ишIуагъэкIэ цыфым ипсауныгъэ иягъэ къезыгъэкIын зылъэкIышт веществохэу газым хэтхэр аукъэбзыштых.

БэмышIэу компанием игенеральнэ директорыкIэу агъэнэфэгъэ Александр Богдановым Къумпыл Муратэ Iулагъ. Заводым игъэпсын зынагъэсыгъэм, гъэхъагъэу, щыклагъэу яIэхэм Премьер-министрэр акIэупчIагъ. Компанием ипашэу къызэриуагъэмкIэ, псэуалъэм ишIын 2012-рэ илъэсым иапэрэ мэзищ аухынэу ары зэрэрахъухъагъэр.

Мы заводым ишIын мэхъанэшхо зэриIэр Къумпыл Муратэ къыхигъэщыгъ, тапэкIи яIо зэхэлъэу зэрэздэлэжъэштхэм компанием ипэщакIэ щигъэгъозагъ.

— Адыгэ Республикэм и Лшыгъэхэу Тхъаклушынэ Аслъан ООО-у «Южгазэнерджим» тиреспубликэ иэкономикэ хэxъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ ишIогъэшхо къызэрэ-рэкIорэр ыкй тапэкIи социальнэ мэхъанэ зилэ Иофыгъохэм альэныкъокIэ предприятием ипашэу зэрэдэлэжъэштхэр хегъэ-унэфыкIы, — къыIуагъ Къумпыл Муратэ. — Мы инвестиционнэ проектым ишIуагъэкIэ, къуаджэу Кошхэблэ пэмычыжъэу шашышт индустриальнэ паркым ипроект гъэцэкIагъэ хъушт.

Проектым игъэцэкIэн республикэмкIэ мэхъанэшхо зэриIэр бэшлагъэу къэнэфагъ: ИофшIэнIэ чыпIэ 250-рэ къызэлэуахыгъах, джащ фэдэу гъэстыныпхъэ шхъуантIэу цыфхэм къалэкIахъэрэм ыуасэ процент 15 — 20-кIэ нахъ макIэ ашышты.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Юфшлэпшхэхэр зыдэмыт къуаджэу къалэм пэчыжьэу псэурэм специалист дэгъухэр къешлэгъошлэхэп. Сымэджэщыр къызызлэуахыкIэм алъэныкъомкIэ Юфгыохэр шылагъэх, ау ахэр нахыбэрэмкIэ, дагъэзыжыгъэхэу, зыпкъ итэу ащ Юф ешлэ. Врачхэм япроцент 80-м сымэджэщыр яЮфшлэпшэ шъхьалэу мэлэжъэ. Кадрэхэм афэгъэзэгъэу сымэджэщым Юф шызышлэрэ Джэндэрэ Къутасэ къызыри-гуагъэмкIэ, непэ районым врач 25-мэ Юф шашлэ. Районым зыкIаслорэр къуаджэхэм адэт фельдшер-акушер пунктхэм Юф ашызышлэхэрэри мы сымэджэщым епхыгъэхэшъ ары. Ащ фэдэу районым Iзэплэ амбулаториищ ит. Ахэр Гъобэкъуае, Лъэустэнхьаблэ ыкIи Джэджэхьаблэ адэтых. Апэрэ къоджитIум врач тIурытIу, Джэджэхьаблэ зы врач Юф

Сымэджэщым иврач шъхьалэ иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ Лыхэсэ Фатим.

Шъэумэн Хьазрэт ипрезидентыгъо гум къыгъэкIыжьэу республикэм объектхэр къыринагъэх. Ахэр еджаплэх, сымэджэщых ыкIи нэмыкI псэуалэх. ПэнэжыкIуае щаригъэшлэгъэ район сымэджэщри ахэм ащыщ. Ащ джырэблагъэ тычылагъ.

Сымэджэщыр зашлэгъэм бэклае тешлагъэми, итеплэ дахэ, ыклоцIыкIи адрэ сымэджэщхэм афэмыдэу гуIэтыпI, зэгъафэгъэ. НэбгыритIу-нэбгырищмэ ателытэгъэ палатэхэр хэтых, сымаджэм иуз гъэунафыным ыкIи ащ еIэзэгъэным тегъэпсыхъэгъэ медицинэ Iэмэ-псымэхэр ялэх.

Псауныгъэм икIэуухъумэн исистемэ зэхьокIыныгъэу щыклохэрэр медицинэр нахышлум фэклоным тегъэпсыхъагъэхэу аломи, ащи Юфгыохэр къызыдихьыхэу мэхъу. Непэ сымэджэщым ищылакIэ, игъэхъагъэхэм ыкIи иЮфгыохэм защыдгъэгъозагъ.

хъун, ау ащ тыкыфэклопэу тыфай.

Уз хылыгъэм ыуж цIыфыр зыпкъ иуцожьыным пае сымэджэщым шырашыллагъэм нэмыкIэу физиотерапиер, механотерапиер, массажыр, иглоукалываниер ыкIи нэмыкI амалхэр бгъэфедэнхэ плъэкIышт. Мы лъэныкъомкIэ опытуу шыIэр зэгъэшлэгъэн фае. АщкIэ щысэ хъушт Юфшлэклэр хы ШIуцIэ Iушгъом щылэ гупчэхэм ащыбгъотышт.

Сэ къызэрэсшлэшлэрэмкIэ, ащ фэдэ реабилитационнэ гупчэхэр ОМС-м иахыцкIэ бгъэпсынхэ, ищыкIэгъэ медицинэ псэуалэхэр модернизацием къыхиубытэу зэбгъэгъотынхэ плъэкIышт. Врачхэм яегъэджен цIыфхэм Юфшлэпшэ ягъэгъотыгъэнымкIэ гупчэр къыхэлэжьэн амал иI.

— Ар гугъэ чыжьэр ары. Нахь блэгъэхэм яхылагъэу къэ-

Гъэхъагъэхэр, щыкIагъэхэр, гухэлъхэр...

ащашлэ. Ахэр участковэ терапевтхэм ыкIи стоматологхэм.

Ау Юфшлэпшэ здахьэу, ПэнэжыкIуае сымэджэщым Iахыгедзэ фэдэу Юф шызышлэхэрэри Iурых. Ащ фэдэу мыщ врач 11 шэлажъэ. Ахэм Юфшлэным изэхэщэн нахь къагъэхьылъэ. Непэ сымэджэщым терапевтэу 2, неврологэу 2 мыр яЮфшлэпшэ шъхьалэу шэлажъэх. Акушер-гинекологэу врачигу, УЗИ зышлэрэ врач, кIэлэцIыкIухэм яIзэрэ участковэ врач, рентген зышлэрэ врач, стоматологи 4 ыкIи нэмыкIхэм сымэджэщыр яЮфшлэпшэ шъхьалэу шэлажъэх.

— ТищыкIэгъэ врачхэр сымэджэщым къетшэлIэнхэм пае заявкэхэр АР-м псауныгъэр къэуухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ исайт итэгъахъэх, Краснодар и ащ фэдэ лъэIу тхылъхэр тэгъэхьых. Красно-

дар къыкIхэу врачхэр къытфаклох, ахэр зэкIэри щыпсэунхэу унэ фаех, ау псынклэу яттынэу амал тилэп. Шыпкъэ, тилэпшлэпшлэ тэ нахь тызыфаер специалистэу тэ тисымэджэщ зиЮфшлэпшэ шъхьалэ хъуштыр ары. Сыда Iломэ нэмыкI чIыплэ къыкIызэ мыщ Юфшлэпшэ тэдзэу шылажъэрэм иуахытэ тэ зыдэтшIын фаеу мэхъу. Ащ фэдэу тилэр макIэп, — еIо Къутасэ.

Врачэу непэ анахь ящыкIагъэхэмкIэ сеупчы.

— Непэ теубытагъэу тэ

зышлэрэ врачым сомэ мини 10-м нэмысэу къелэжъы. Ар бэп. Окладхэр мэкIэ дэдэх. Участковэ врачхэм сомэ мини 10 къафыхагъахышъ, ахэм яЮф нахышлэу. Ау тищыкIагъэу

Участкэм епхыгъэ терапевтэу Нэхэ Зуретрэ ащ игъусэ медсестрау ПсэунэкIэ Аминэтрэ.

тисымэджэщ Iушнэу хирург, травматолог-ортопед, фтизиатр, онколог, желудкэр зыуплэкIурэ врач ыкIи нэмыкIхэр тищыкIагъэх.

Врачэу сымэджэщым шылажъэрэм къыгъахъэрэм сыкIэупчIэ.

— Стационарым Юф шы-

къедгъэблэгъэрэ врачым тыналэ тетых. Стационарым къыщыратырым нэмыкIэу район администрацием ззэгъыныгъэ дешIышъ, ащ елгытыгъэу ахыщэ къыретых. Ар ежъ илэжъапкIэ нахы тIэкIу нахь макI, ау къызыхъахъожыкIэ, уезэгъынэу мэхъу, — еIо сигушыIэгъу.

Сымэджэщыр нэбгырэ 60-м телгытагъэу ашIыгъагъ. Ау уахытэм зэхьокIыныгъэу къызыдихьыхэрэм ялгытыгъэу, а пчъагъэр 50-м нэс къехыгъ. Сымаджэу а пчъагъэр зытелгытагъэм къыщымыкIэу ренэу мыщ чIэлъ. Узыщыфаем окIокIэ учIэгъолъхъанэуи щы-

Неврологэу Крейдо Натальерэ игъусэ медсестрау ЛымыщэкIэ Рахымэтрэ сымаджэм Юф дашлэ.

тэп. Участковэ врачым къыуитыгъэ тхылъым елгытыгъэу чэзыум ухэуцо ыкIи бэ темышIэу учIагъэгъуалъхъэ.

Врач шъхьалэ иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ Лыхэсэ Фатим. Сымэджэщым зиушъомбгъунымкIэ ащ гухэлъышлэхэр илэх.

— Тисымэджэщ, чIыопсым ылъэныкъомкIэ къэплон хъумэ, чIыплэ дахэм щыт. Егъэшлэрэ чыгъхэм ахэт, псыхъо цIыклоу ПкIашы речъэкIы, рэхъатыпI. Ащ елгытыгъэу псауныгъэр зыпкъ игъэуцожьыгъэным фэгъэзэгъэ гупчэ мыщ къыщы-зэлупхын плъэкIышт, — къеIуатэ Фатимэ. — Ар зылэпкъ-лъэпкъхэр фыкъуагъэхэм ыкIи инсульт къызуагъэхэм япсауныгъэ зтегъэуцожьыгъэным тегъэпсыхъэгъэшт. Ащ фэдэ Iзэплэ Краснодар и дэтэп, Адыгей и итэп. Мы Iофым утегушыIэныр джыри жылонкIи

плонэу хъумэ? — сеупчы Фатимэ.

Непэ Iзэгъу уцхэр зыщашт аптечнэ пунктхэр къуаджэхэм адэт Iзэплэ амбулаториехэм къащызэлутэхых. Ар тэ къэтыгупшысыгъэ Юфэп, псауныгъэм икIэуухъумэн пылъ министерствэм иунашъокIэ тэзекIо. Фельдшерхэм уцхэм яхылагъэу яшIэныгъэхэм ахагъэхъоным пае едгъэджагъэх, кабинетхэм лицензиехэр къыдахыгъэх. Сэ сишIошIыкIэ, мыр ищыкIэгъэ Юфгъахъэ. Сыда Iломэ цIыфэу къэсымаджэрэр, анахъэу нэжъ-Iужъхэр, Аскъэлае е Гъобэкъуае къыIынхэщъ, уцыхъэ ПэнэжыкIуае къэклонхэр къын къащхъу.

Къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшыгъэным фэлэжъэрэ программэм къыхиубытэу тирайон фельдшер-акушер пунктитIу къыщызэлутхыгъ. Ахэм Очэпшырэ Аскъэлаерэ Юф ащашлэу ащырагъэжъагъ.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Процедурнэ медсестрау Iушгъынэ Римм.

Тюбилярхэр

Игъашлэ инахьыбэр туризмэм епхыгъагъ

Кошхьэблэ районимкIэ чылагуу Натырбые шыпсэуштыгъэ Брыцу Хъудэ иунагъо 1951-рэ илъэсым чъэпыогъум и 16-м кыхьхуыгъэ ящэнэрэ сабым Рэмэзан цIэу фаусыгъ. Анахьыжъ пшгъэшъэжыемрэ ащ кыкIэ-лъыкIорэ шгъаомрэ лIакъор лъызыгъэкIотэщт ящэнэрэ сабыир къазэрэкIэлыкIуагъэр ны-ты-хэм ягушIогъуагъ. Ау тым ил-фыгъэхэм игушIуагъо бэрэ ади-гошынэу хъугъэп Iломи хъушт. Апэрэ мафэм кышчыублагъэу ТекIоныгъэр къыдахыфэкIэ Хэгъэгъу ззошхом дзэкIолI кы-зэрыкIоу хэлэжъагъэр ыкIи зэ-оуж илъэххэм IофшIэныр шофер сэнэхъаткIэ лъызыгъэкIуатэ-штыгъэр бэгъашIэ хъугъэп, 1958-рэ илъэсым идунай ыхъо-жыгъ.

Рэмэзанэ къоджэ еджапIэр кызыеухым дзэ къулыкIум ащ-гъагъ. Ащ кызыекIыжым Мы-екъопэ опынтнэ-показательнэ мээ комбинатим IофшIэныр щыригъэжъагъ. СпортимкIэ ин-структорэу ыкIи комсомол орга-низацием исекретарэу агъэнафи, кIэлэ ныбжьыкIэм ищIэныгъэ ипсыхъапIэ ащ щыригъэжъагъ.

— Мээ комбинатим ипашэ кушхьэфачэ кысфаригъэщэ-фи, чэщи мафи симылэу мээ хызмэтшIапIэхэр къэсчыхьэ-штыгъэх, ныбжьыкIэ купхэм язэнэкъокIуныгъэ сыризэхъэ-кIуагъ, зыгъэпсэфыгъо уахътэм ахэр спортим пыщэгъэ шыгъэн-хэм иIофыгъохэр зесхьэщты-гъэх, — джы ыгу къэкIыжы Рэ-мэзанэ. — А лъэхъаным мээым пхьэр кыхъэщыцIэр водителхэм ныбжьыкIэ экипажхэр ахэтыгъэх, яIофшIэнкIэ ахэр зэнэкъокIу-штыгъэх, ахэм яхьылIэгъэ зэфэ-хьысыжъхэр тшIыштыгъэх, текIоныгъэр кыдзыхыгъэхэр хэдгъэуэфыкIыштыгъэх. Къэ-тымьшIэу уахътэр псынIкIэу кIоштыгъ, къыддэхъухэрэм рэ-зэныгъэ ахэдгъуатэщтыгъ.

КIэлэ ныбжьыкIэм иIофшIа-кIэ, чаныгъэу хэлъым бэ темь-шIэу пашэхэм анаIэ кытыра-дзагъ, уасэ къыфашIыгъ. Мы-екъопэ районим ит турбазэу «Лэгъо-Накъэ» ипашэу агъэнафи, илъэситIо а IэнатIэм Iутыгъэу Гъозэрыплъ турбазэу «Кавка-зым» пашэу фашIыгъ. ИлъэситIэ а IэнатIэр зэрихъагъэ, туризмэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным зэрилэкIэу илахъе кышIыхъагъ. Ащ ыуж Мыекъопэ кIэлэ стади-онэу «Зэкъошныгъэм» идирек-тор IэнатIэ къыфагъэшъошагъ. ИлъэситIо а IэнатIэр зэрихъагъэу Мыекъопэ районим ыгъэзжыи, былымгъэшIэрэпIэ комплексэу «Майкопский» зыфиIорэм илъэ-ситIо Iоф щышIагъ. Нэужым икIэрыкIэу туризмэм епхыгъэ IофшIэным зыфиIэгъэзжыгъ. Турбазэу «Кавказым» идиректо-рэу 1982-рэ илъэсым агъэнафи, илъэситIо а IэнатIэм Iутыгъэу, турбазэу «Романтикэм» директо-рэу агъэIуагъ. КIэкIэу къэпIон хъумэ, ищIэныгъэ щыщ Iахьы-шIу туризмэ IофшIэным епхы-гъэу кыхьыгъ.

КъэтэшIэжы 1992-рэ илъэ-сым Мыекъопэ районим иадми-нистрацие ипашэу гуадзэу ыкIи хэушхьафыкIыгъэу къа-ухъумэрэ эколого-туристекэ шъолырэу «Фышт» ипашэу Рэ-мэзанэ зэрагъэнэфэгъагъэр. А лъэхъаным джащ фэдэ шъолы-рхэр зэхэщэгъэнхэр Урысыем кышсехъэжэгъэ кIэ коддыгъ.

— А лъэхъаным къынкIэжыгъ,

— еIо Рэмэзанэ.

— Производствэм хэпшIыкIэу кы-щыкIагъэу, цIыф-хэм лэжъапIэр игъом аратын амы-лъэкIэу, мырзэ-ныгъэшхо ахэлъэу щытыгъ. Къыныгъ пэщэ IэнатIэ зеп-хъаныр. Арэу щып-ми, пшгъэрылэуу кысфагъэуцугъэр дэгъоу зэрэгъэ-цэкIэштым тетэу сиIофшIэн сегу-гъуштыгъ. Къыз-дэхъурэри, зэшIо-хыгъуае хъухэрэри щылагъэх.

Непэ Рэмэзанэ Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, Парламентым туризмэмкIэ, спор-тымкIэ, экологиэмкIэ ыкIи чIы-опсыр гъэфедэгъэнымкIэ икоми-тет итхъамат. Ау хэдзынхэм ах-лэжъэнышъ, депутат хъуным къыпэкIэ аужырэ IэнатIэу зэри-хъагъэри джы ыгъэцэкIэрэ пшгъэ-рылхэм япхыгъэу щытыгъ. Псэ зыпытхэм ядунай ыкIи псы био-логическэ къэкIуапIэхэр къэ-ухъумэгъэнхэмкIэ Адыгэ Рес-публикэм и ГъэIорышIапIэ ипэ-щэгъ. Арышъ, комитет тхъама-тэу зыхадзыгъэм кыпщыубла-гъэу ыпэрэ илъэс зэкIэлъы-кIохэм ищIэныгъэ зэхыгъэгъэ лъэныкъохэм джыри Iоф ади-шIэн фаеу хъугъэ.

Депутат IофшIэнымкIэ зипэ-щэ комитетым ублапIэу ышIы-гъэхэм тащыгъуаз, ахэм гугъа-пIэхэр яппхынхэ плъэкIыштэу кытшIошIы. ПарламентымкIэм хэт комитет псэуэми апэу Бры-цу Рэмэзанэ зипашэм туризмэм хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм ехьылIэгъэ парламент едIунхэр зэхичэгъагъэх. А Iофтхъабзэм хэлэжъагъэхэм апашхьэ ежы-ри кышчыгушIэгъагъ, Адыге-им иэкономикэ хэхъоныгъэ-шIухэр тапэкIэ егъэшIыгъэн-хэмкIэ гугъапIэхэр зэрапхыхэрэ отраслэм изытет кызэхичыфызэ, щыкIэгъэ шIуIаеухэм, тапэкIэ шIэгъэн фаехэм къазэрэщы-уцугъагъэм, критикэ хэлъэу кы-зэргъушIэгъагъэм тыналэ теты-дзэгъагъ.

— Шыпкэрэ пIощтмэ, — еIо Рэмэзанэ, — аужырэ илъэс зэкIэлъыкIохэм республикэм итуристекэ отраслэ бюджет мылькы шIуIае зэрэхалхъагъэр бэмэ янэрылэгу. Туризмэм иобъектхэм гъогухэр, электриче-ствэр арашIалэ, инфраструкту-рэм игъэпсын яшъыпкъэу пы-лтых. Ау отраслэм хэхъоны-гъэшIухэр егъэшIыгъэнхэм ыкIи республикэм иэкономикэ ихэ-хъоныгъэ илахьышIу ахишIы-хъэу гъэпсыгъэным фэшI инве-стициешхохэр тищыкIагъэх. Джащ фэдэу къэIогъэн фае от-раслэм гъэIорышIэкIэ икIэу хэлъэу джыркIэ зэрэщымытыр. Ауми, амалэу щыIэхэм атетэу

хэхъоныгъэхэр ешIых.

Спортим ылъэныкъокIэ Ады-геим ищыIагъэ епшIыкIэу фыри-Iэхэми Рэмэзанэ ташигъэгъо-загъ. КъызэриIуагъэмкIэ, аужырэ илъэххэм спорт объектхэу рес-публикэм шагъэпсыхэрэм яп-чъагъэ хэпшIыкIэу хэхъуагъ. Къоджабэмэ футбол ешIэпIэ цIыкIухэр ащашыгъэх. Мые-къуапэ икIэрыкIэу шагъэпсы-жырэ стадионим фэдэ зимыIэ субьектыбэ щыIэ Iломи хъушт. НыбжьыкIэхэр нахьыбэу спор-тым пыщэгъэхэ зэрэхъуштым иIофыгъохэр республикэм щы-зэрамыхъэхэу пIон плъэкIыштэп. Тиспортсменхэм зэнэкъокIэ зэфэшхьафхэм текIоныгъэ къа-щыдахы, Адыгеим ыцIэ дахэкIэ агъэIу, дунаим щызэлъарагъашIэ.

Зипэщэ комитетым зыфэгъэ-зэгъэ лъэныкъохэмкIэ джыркIэ анахь кинэу гъэпсыгъэкIэ плы-тэн плъэкIыштыр экологием икIэухъумэн ары. Пыдзафэхэм ягъэ къэмыкIоу шIыгъэным, чIыопсыр къэухъумэгъэным, тичIыпIэхэр гъэкъэбзэгъэнхэм алъэныкъокIэ шIэгъэн фаеу щыIэр макIэп. Пыдзафэхэр зэрэщэлIэрэ полигонхэр район-хэм ащыгъэпсыгъэнхэ фае шхъае, ахэм мылькышхо ящыкIагъ, бюджетым ащ фэдиз ахъэщ кышчыдалыгъэн алъэ-кIырэп. Джы зэрэгъэпсыгъэм фэмидэу, пыдзафэхэр зэхуш-хьафыкIыгъэхэу, ахэм пкыгъо-хэр ахэпшIыкIынхэ плъэкIынэу ыкIи зи шIуагъэ къэзымытыш-тэр агъэстхъэу гъэпсыгъэныр мы Iофым ищыкIэгъэнкIи мэхъу. «Мэхъу» зыкIагIорэр мы кыны-гъом изэшIохын екIолIагъэу илэщтымкIэ шIэныгъэлэжъхэми зэфэдэ епшIыкIэ зыдаIыгъэпшъ ары. Зы купым заводхэр гъэ-псыгъэнхэр ищыкIагъэу, адрэ купым а шIыкIэм зэрар кыттын ылъэкIыштэу алъыгъ.

— Инвесторхэр кыхъыла-жъэхэу мы Iофыр бюджет мыль-кыкIэ зэшIопхын плъэкIыштэп, — еIо Рэмэзанэ. — Фежъэн зылъэкIыштыхэри щыIэх, ау пэ-рыохъухэр кыкыкIых. Гушъ-Iэм пае, пыдзафэхэр зышагъэ-стхэрэ завод зыбгъэуцукIэ, а

хыжыкIыштэп. Джащ ехъырэу гъэпсыгъэ фабэу кытын алъэкIы-штымкIи. Мыщ фэдэ зэпыгъэ-фэгъуаехэм Iофыр кызытэра-Iажэ.

ГухэкI нахь мышIэми, тэри, цIыфхэм, чIыопсым изытет зэ-рар етхэу кыхъэкIы. Зыгъэ-сэфыпIэ чIыпIэхэм ащыIэхэрэм бэшэрэбхэр, пакетхэр, тхылы-плэжхэр, нэмыкIхэр алуиз ашIэу макIэп зэрэхъурэр. Джащ фэдэу гъогу чыжыбэ тет транспортхэм къапыкIырэ пыдзафэхэри зыда-хынхэ амышIэу, тыдэми чIыпIэ горэм цыратэкъунхэ фаеу макIэп кызырэхэкIыштыгъэр. Ау Рэмэзанэ кызыриIуагъэмкIэ, ту-ристекэ шъолырэхэм апхыры-кIырэ гъогухэм абгъухэмкIэ хэкIитэкъупIэхэр ашагъэуцухэу зэраублагъэм хэпшIыкIэу ишIуагъэ къэкIо. Джащ фэдэу унэгъо кIоцI пыдзафэхэр алы-зыхыжырэ IофшIапIэхэри кызыIахыхэу зэраублагъэм шIуагъэ къэхъы. Станицэу Хан-скэм джащ фэдэ IыхьыпIэм Iоф щышIэу ыублагъ. Ащ пластмас-сэ бэшэрэбхэр, апч къутафэхэр, электрическэ остыгъэхэр, акку-муляторхэр, нэмыкIхэр щалахы-жыкIы. ЗэрагъэуэфыгъэмкIэ, пластмассэ бэшэрэбхэр икIэры-кIэу переработкэ пшIыжынынхэр сырьэр кIэу кэпшIэу фызы-гъохэр хэпшIыкIынхэм нахь фед.

Непэ Рэмэзанэ ыныбжэ илъэс Iлокиш мэхъу, пенсионерхэм ясатыр хэуцэ. ЩыIэныгъэ гъо-гу кызырэнэкIыгъэм фызэп-лъэкIыгъэу кыдэхъугъэхэм, шIоигъоныгъэу иIагъэхэм ащышхэу зэпымыфагъэхэм афэгъэхыгъэу тызеупчIым кызыриIуагъэмкIэ, щыIэныгъэ гъогуу кыкIугъэм егъэразэ, ылъэкIыпэщткIи зыпарэ зэри-хъокIыжынэу зэрэфэмыер те-убытагъэ хэлъэу кыIуагъ. ЗэкIэ зыфэгъэ псэуэри кыдэхъугъ, насыпшылоу зельгъэгъы. Тхъэм фыхыхыгъэ гъогу занкIэм кы-ныбэ ымыльгъоу рыкIуагъ. Ащ ишыхъатэу елъыгъэ илъэс Iло-кIырэ щырэ нахь ымыныбжэу турбазэм идиректорэу зэрагъэн-эфэгъагъэр. ЫужкIэ нэмыкI

ИэнатIаби зэрихъагъэ. Джы мары республикэм ихэбзэихъухэу орган идепутат, Парламентым икомитет итхъамат.

— СищыIэныгъэу кышчыздэ-мыхъугъэ горэхэр щыIэхэмэ, сэ сызэрэфэмыагъэр ары нахь, зэкIэри дахэу Тхъэм кыспы-гъохыштыгъэхэу сэлъыгъэ, — еIо Рэмэзанэ. — ГушъIэм пае, ту-ризмэм бэрэ сызэрэщылажъа-гъэм ишIуагъэкIэ синасып кы-хы Урысыем сыздэщымыIэгъэ чIыпIэ итыжъэп Iломи хъушт. Джащ фэдэу IэкIыб къэралы-гъуабэ къэскIухъагъ. Австрием, Иорданием, Германием, Венгри-ем, Китаим сащыIагъ, защысп-лыхъагъ. Ащ фэдэ бэмэ къадэ-мыхъункIи пшIэхэнэп. Арышъ, сынасыпышIоу сэлъыгъэ.

НасыпыгъэкIэ Рэмэзанэ зы-фелъытэжы цIыф дэгъубэмэ арихьылIэнэу, Iоф адишIэнэу зэрэхъугъэри. Ахэм ахэтыгъэх ищыIэныгъэкIэ ишIуагъэ къе-зыгъэкIыгъэхэр, къеушъыиш-тыгъэхэр, иIэнатIэкIэ лъызыгъэ-кIуатэщтыгъэхэр. А элпстэури джы ыгу къэмыкIыжынхэки мэхъу. Арэу щыгъми, апэу зыпIэ кырыIуагъэхэм ащыщ туризмэм-кIэ ыкIи къэкIухъан IофхэмкIэ Адыгэ хэкум икомитет апэрэ тхъаматэу илэгъэ Къыздырмышэ Ким Мыхъамэт ыкIор. Ар зылот лъэхъаным рагъэжъэгъагъ джы кызынэсыгъэм амыухыгъэ хьа-кIэщ ныкъошIэу Мыекъуапэ игугъэу «Зэкъошныгъэм» дэжэ щытыр, ашIыгъагъэх кемпинг-хэу «Шапсыгъ», «Турист» зыфиIохэрэр, нэмыкIхэр. ИкIэ-лэгъум кышчыублагъэу джы кызынэсыгъэм ныбджэгъушIоу иI Къэралыгъо Советым — Ха-сэм идепутатэу, комитет тхъама-тэщтыгъэу, нэмыкI хэбзэ Iэ-натIэхэм алуыгъэ Гончаров Ни-колай Михаил ыкIор. Туризмэ отраслэмкIэ наставникишIоу илагъ Бэгъ Аслъан.

— КъызэрэпIощтри сшIэрэп, ау нахьыпэм цIыфхэр нахь цIыфышIугъэхэу, нахь ныбджэ-гъушIугъэхэу кышсэхъу, — еIо непэ зинобилей хэзыгъэуэфы-кIырэ Брыцу Рэмэзанэ. — Iэ-натIэ горэм улуагъэхъаным ыпэ-кIэ партийнэ ыкIи советскэ IофшIабэ кыбдэгъушIэщтыгъ, бэ къаюушъыиштыгъэр, пшIэн фаехэр кызоыIоштыгъэр. ЕтIани IэнатIэм узылуагъэхэрэ уж анаIэ кыптырагъэтыштыгъ, кыбдэлэщтыгъэх, лъэбгъу кы-уадзыштыгъэп. Зэхэубытагъэу пшIтэмэ, къэзгъэшIагъэм ина-хьыбэм туризмэм сыпылгыгъ, Мыекъопэ районим Iоф щыс-шIагъ, сызтемыуцогъэ чIыпIэ ащ илэп Iломи хъушт.

Иунагъо ехьылIагъэу къэпIон хъумэ, Брыцу Рэмэзанэ бэшхо кыепIолIэнэу хъурэп. Зы кIэлэ закъо иI. Ащ илъэс пшIыкIуы ыныбжэ, колледжым чIэс.

КыгъээшIагъэм спортимрэ туризмэмрэ япхыгъэу Iоф зэри-шIагъэр арыштын Рэмэзанэ пкышIу, кIочэшIу зилэ цIыфэу узыкIеплырэр, ыныбжэ илъэс Iлокиштым нэсыгъэу епэсы-гъуай. Совет хабзэм илъэхъанэ зэралоштыгъэу, политик чъэп-хыгъэм зышынэсыхэрэ гъашI нылэп кыкIугъэр. Арышъ, та-пэкIи ыкIуачIэ илъэу, зыпылIэ IофшIэным гъэхъэгъэшIухэр кышчыгъэлэжъонхэу, ипсау-ныгъи инасыпи къащымыкIэу бэгъашIэ хъунэу фэгъэIо.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Лажьэрэр Іахьынчъэ хьурэп

Кошхьэблэ районым мэкью-мэщ секторым чыплэшхо ше-убыты. Цыфэу мыщ шыпсэ-ухэрэм ящылэклэ-псэуклэ зэ-лытыгъэр чыгум кырахы-жырэ лажьыгъэр ары.

Кошхьэблэ район админи-страцием мэкью-мэщымклэ и Гьэорышланлэ ипашэу Штымэ Султлан кызыриуагъэмклэ, непэ районым мэкьюмэщ-фер-мер лажьаплэу 600-м ехьу ит. Ащ нэмыклэу «юридическое лицо» зыфалорэм фэдэу мэкьюмэщ Іофшлэпн 7 шэлажэ. Мыгъэ Кошхьэблэ районым лажьыгъэу кыыхыжыгъэм ибагъэклэ Джэджэ районым ыуж ятлонэрэ чыплэр ылыгъ.

— Унэе предприниматель-хэу мэкьюмэщ-фермер хьыз-мэщланлэ зилэхэм ащыцэу анахь кьахэбгъэщынэу зытефэ-рэр Кошхьэблэ шыцэу Кобл Алай ары, — ело Штымэ Султ-лан. — Районымклэ анахь лэ-жэекло пэрытхэм ар ахэт. 1991-рэ илээсым кыщегъэ-жыагъэу чыгум дэлажэ, чыгу гектар 30-м кышыригъэжэ-гъагъ, джы непэ ыгъэфедэрэм ипчъагъэ гектар 350-м нигъэ-сыгъ. Техникэу ищылагъэр зэклэ кызылэкыгъэхьагъ, ащ нэмыклэу лажьыгъэр зычлэ-лыщт хьамэр зэтыригъэпсы-хьагъ.

Ежь Кобл Алай тызылоклэм кызыретиуагъэмклэ, чыгум фэгъэхьыгъэ законыр 1991-рэ илээсым шылэ зэхьум, апэдэ-дэ ылэжынэу чыгу кьаызы-хыгъэхэм ар ащыщыгъ. Апэ чыгу гектар 15 кьаихы-

гъагъ, трактори кыщэфыгъ. Ар ишъыпкъэу ылэжызы, гъэхьагъэхэр ышылгъэх. Чыгу гектар фэдиз зэрылэ чыплэр кыщэфыжы иунэе фермэ ащ цигъэпсыгъ.

— 1992-рэ илээсым кы-щегъэжыагъэу чыгум сыдэлэ-жээнэу зесэгъажьэм, зэклэ тех-никэри, чылапхъэхэри сияхь-цэклэ кьэсцэфыгъагъэх, — ело Алай. — Ащыгъум банкым ахьщэ чыфэ кыыпхыныр кы-ныгъ. Джы мы аужырэ илээс-хэм ащ фэдэ гумэкыгъэхэр тилэжхэп. Дэгъоу Іоф пшлэ хьумэ, банкыр кыпфыдепты ыкли чыфэу ахьщэшхуи кы-уеты. Мы аужырэ илээситфым ащ фэдэ ахьщэ чыфэ, анахьэу «Россельхозбанкым» кыси-тыгъ, ащклэ лъэшэу ащ ило-фышлэхэм сафэраз. Сыда плэмэ джырэ уахьтэм зэклэ лъаплэ хьугъэ, чыгъэшлэу кьэтцэфы-рэм изакъоу сомэ миллионым ехьу тефэ. Адрэ чылапхъэхэм сомэ миллиони 3-м кыщегъэ-жыагъэу миллиони 4-м ехьу апэлохьэ. Арышъ, ащ фэдиз ахьщэ зэрэтимылэм кыыхэклэу ар чыфэу банкым кытеты.

Фермерым кызыриуагъэм-клэ, джыдэдэм зэклэмклэ чыгу гектар 350-рэ елэжы, ащ шы-цэу гектар 35-р ежь иунай, адрэхэр цыфхэм кьаихыгъэх. Хьэр, коцыр, тыгъэгъазэр, на-трыфыр, соер илээс кьэс ешлэ ыкли лажьыгъэу кыыхыжы-рэм идэгъугъэрэ ибагъэрэ егъэ-разэ. Мыгъэ псэу кьаклэуагъэм иягъэ кьаригъэкыгъэ нахь мы-шлэми, коцэу центнер 45-рэ,

хьэу центнер 40-м ехьу гектар телъытэу кырахыжыгъэх. Зэклэмклэ мыгъэ тыгъэгъазэу гектари 100 фэдиз илэ, ащ изы гектар пэпчэ центнер 30 кы-кынуу мэгугъэ.

— Мазэклэ узэклэбэжымэ лажьыгъэм уасэу илагъэм елытыгъэмэ, джыдэдэм ащ ыуасэ уигъэрээнэу шыт, — ело Алай. — Зэклэмклэ цыфхэм ячыгу Іахьэу 215-рэ слыгъ. Пай пэпчэ гектари 2,5-рэ мэхьу. Лажьыгъэр зэпщэщтыр хьои, ежь щэфаклохэр кьахлохэзэ а чыплэм шыпщэщэфы. Илээс кьэс лажьыгъэ Іухыжыгъэ-хэм ауж коц тонн зырыз, дэгъэ килограмм 30 ыкли шьоу-щыгъу зичыгу слыгъ цыфхэм ясэтыжы. Ахэр мыразэхэу ятхьаусыхэ кьысахьылэу зы-парэкли кыыхэкыгъэп. Джыдэ-дэм адрэ зигъо Іофшлэнхэм адаклоу бжыхьасэхэм япхыны ыуж тит, укьэуцунэу амал илэп, зэклэ Іофшлэнхэр зэклэлэклох. Техникэр зэклэ клэу тцэфы-гъэ, джыри, Тхэм ыломэ, трак-тор клэу тцэфын тимурат. Зэ-клэмклэ сиунэе хьызмэтшланлэ нэбгырицмэ Іоф шашлэ — зы комбайнерыр механизатори-тлурэ.

Алай иунэе мэкьюмэщ хьыз-мэтшланлэ дэгъоу зэтыригъэ-псыхьагъ, лажьыгъэр зычлэлэ хьамэр илээсицклэ узэклэбэ-жымэ шэпхьэшлэхэм адиштэу кыдыгъэуцагъ. Ащ нэмыклэу былымхэр зыщыфэ кьакы-р зэтегъэпсыхьагъэри шагум дэт. Фермерым кызыриуагъэмклэ, былымхьхьэ 22-рэ мыщ

щалыгъ, бэмышлэу былымхэр ауклхи атыгъэх, джыри ащ фэ-диз былым члагъэуцонэу агъэ-хьазыры. Ар фэдэу кьафидэ-кы, сыда плэмэ ахэм арагъэ-шхыщтыр зэклэ ыпклэ хэмы-лэу ежьхэм зэрагъотылэжы.

— Гьэстыныпхьэм тыщы-клэрэп, ащклэ лъэшэу сыфэраз Кошхьэблэ районым мэкью-мэ-щымклэ и Гьэорышланлэ ипа-щэу Штымэ Султлан, — тигу-щылэгъу кыыхегъэщы. — Ащ ихьатырклэ гьэстыныпхьэр игъом, тызыфаем фэдиз кыт-Іэклэгъэхэ. Шыпкъэу площт-мэ, джыри нахьыбэу чыгу си-лагъэмэ, гектар миным нэсэу сылэжыщтыгъэ. Ау, гукъау нахь мышлэми, хэзгъэхьонэу амал шылэп. Арэу шытми,

щылэм зесэгъэзэгъы, кьауагъэу хатлхьэрэм ипэгъоклэу кызы-рэтэгъжырэми сегъэразэшъ, шыкур сэлэ, сиунагъо зыпарэ-ми щыгъагъэлэрэп. Кьыныгъо горэхэм тьютэкыми, неущырэ мафэм тицыхьэ телъэу тэла-жэ. Ары зэклэмэ анахь шьхьа-Іэр.

Джырэблагъэ мэкью-мэ-щымрэ перерабатываошэ про-мышленностымрэ ялофшлэ-хэм я Мафэ хагъэунэфыкыгъ. Алай исэнэхьат епхыгъэ мэфэкымыклэ тыфэгъушлэ.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтым итхэр: мэкьюмэщ Гьэорышланлэ ипашэу Штымэ Султланрэ ферме-рэу Кобл Алайрэ.

БЖЫХЪЭ ДЗЭ ДЭЩЫГЪОР МАКІО

Къулыкъум клоштхэм загъэхьазыры

Чэпыогум и 1-м кыщегъэжыагъэу мы илээсыр екыфэ бжыхьэ дзэ дэ-щыгъо кампаниер республикэм шыклошт. Ащ фэгъэхьыгъэ кьэбарыр кьедгъэлотэнэу АР-м идзэ комиссарэу Александр Авериным зылудгъэклагъ.

— Блэкыгъэ илээсхэм дзэ къулыкъум клоштхэм япчъа-гъэ тфимыгъэкъоу Іоф тыхэ-

тыгъ, — кьелуатэ ащ. — Ау блэкыгъэ илээсми, мыгъи а Іо-фыр нахь зтеуцагъ. Дашын

фаеу кытфагъэнэфэрэ пчъа-гъэр итэгъэкъу. 2010-рэ илээ-сым ибжыхьэ дзэ дэщыгъо нэбгырэ 950-рэ къулыкъум дгъэклагъэ, джы ныбжыкылэ 520-рэ ащэнэу шыт. Ащ фэдэу маклэу кызыклагъэнэфэгъэр джы дащытхэр кызышыхьугъэ илээсхэм демографием изытет лъэшэу кьелыхыгъагъэш ары.

Анахьэу ныбжыкылэхэр кызы-дыращытхэр Мыекъуапэ — нэбгыри 120-рэ, Мыекъопэ рай-оным — 85-рэ, Тэхьутэмкыое районым нэбгырэ 70-рэ. Бжы-хьэ дзэ дэщыгъор зыклорэ мэфі 10-м кыыклоцл нэбгырэ 75-м ехьу агъэхьазырыгъах ыкли чэпыогум и 12-м апэрэхэр рацъэжыагъэх. Десантыдзэхэм, сухопутнэ ыкли МВД-м ичасть-хэм ахэм къулыкъур аща-хьыщт.

Къулыкъум кло шыломы-гъохэм япчъагъэ нахь маклэ зэ-рэхьугъэм, дзэ къулыкъум имэ-хьанэ нахь зыкызыретиуагъэм шэч хэлъэп. Ныбжыкылэхэм яхэгъэгу шлу альэгъунымыклэ,

кьагъэгъуэнэнымыклэ, граждан-скэ пшъэдэкыжыгъэу ахьырэр зэхагъэшлыкынымыклэ патри-отическэ клубэу республикэм итхэм, дзэ комиссариатым, ДОСААФ-м Іофтхьабзэу зэха-щэхэрэм яшлуагъэ кьэклагъэу А. Авериным елытэ.

Ау мыщ кыкылырэп зэклэри зэшлохыгъэ хьугъэу, тиклэлэ-хэми къулыкъу ахьынымыклэ яшлоигъоныгъэ лъэшэу зы-кыилэтыгъэу. Тиныбжыкылэхэм япсауныгъэ изытет уигъэрэзэ-нэу зэрэщымытыр кыыхгъэ-щыгъэн фае. Ащ лъапсэу фэ-хьурэр псауныгъэм икьэухьу-мэнклэ зэрар кьэзыхьыщт шыклэхэр щыгъэзыгъэнхэм иамалхэр икьоу ахэм зэрамы-гъэагъэхэрэр ары. Мы Іофы-гъом изэшлохын фэгъэзэгъэ къулыкъухэм ащ нахь аналэ ты-рагъэтынэу рахьухьагъ ыкли илээс 15 зыныбжэ Іэтахьохэм кьащегъэжыагъэу ныбжыкылэ-хэм япсауныгъэ изытет специ-алистхэр лъыплэщтых.

Комиссие зыкылуэу дзэ ко-миссариатым кьэклогъэ клалэ-хэм ащыщхэм гушылэгъу та-фэхьугъ. Дзэ къулыкъур ахьы-ным еплыкылэу фырылэр кьяд-гъэлотатгъ.

Сергей, мыгъэ гурыт еджаплэр кыухыгъ:

— Сыныбжыкылэ бжыхьэ дзэ дэщыгъом сыхэгъэшъ, мы-гъэ къулыкъум сыклонэу гу-хэлэ ешылгъэ. Илээ закъор псынклэу клошт, уихэгъэуклэ кыптефэрэ къулыкъур игъом пхьымэ нахь тэрэзэу сеплты. Сыкьэкложымэ, еджэныр лъыз-гъэклотэщт.

Мурат, апшъэрэ еджаплэр кыухыгъ:

— Гурыт еджаплэр кызы-сэхьым, еджэныр клэкэмызы-жыным пае къулыкъур зэклэс-хьагъ. Джы апшъэрэ гъэсэны-гъэр зэзгъэгъотыгъэшъ, дзэм къулыкъур шысхьыным сыфэ-хьазыр, сипсауныгъэкли комис-сием сыпхырыкыгъ.

Никита, профес-сиональнэ техни-кым щеджагъ:

— Апшъэрэ гъэсэныгъэ зэз-гъэгъотыгъэми хьуштыгъэ, ау сызэрэныбжыкылэзэ дзэ къулы-кыум сыкломэ нахьышлэ, десан-тыдзэхэм сахэфэнэу сыфай.

ІЭШЫНЭ Сусан.

Нэж-Иужхэр унагъом изгъэфэн зэрэхлажьэхэрэм, къуачлэ зэрэшырлэм фэдэу ясабийхэм чыплэ пытэ, чыплэ гъэнэфагъэ ащ шаубыты.

1996 — 1997-рэ илъэс еджэгъум къыщегъэжагъэу Изын тилэу, арапыбзэмкIэ Къурлан лъаплэм егъэджэгъэнхэмкIэ, ислъам диным ишапхъэхэр ягъэшлэгъэнымкIэ Аскъэлае дэт мэщытым сыщэлажьэ. Ащ ыпэрэ илъэс еджэгъуитлэм Пэнэжыкыуае а дэдэр шызгъэшлагъ. Кружокым нахыбгъэу къекIуалIэщтыгъэхэр гурыт еджаплэмэ якIэлэеджакIохэр арыгъэх. Ахэтыгъэх факультативым къекIуалIэхэрэм зыныбж икыугъэхэри: рабочехэри, медицинэ ИофшIэхэри, кIэлэегъаджэхэри, бысымгуащэхэри. Ахэм зэкIэмэ сакъытегушыIэн мурад сIэлэ. Зигугъу къэсшыштыр Къурланым еджэнхэу зэрагъэшлэгъэнымкIэ, ислъам диным ишапхъэхэр агъэфедэнхэмкIэ, бэрэскэшхо нэмазым янэхэр мэщытым къырашлэгъэнымкIэ кIэщакIохугъэ кIэлэцыхIухэр ары.

НатIэкъо Гульсина илъэс

зыфигъэфедэзэ, ислъам дин шIэныгъэ цыф жыугъэхэм зэрахилъхаштым иамалхэр зэрехъэх: ислъам диным фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр зэрыт гъэзетхэр, журналхэр алэклэгъахъэх, тхыгъэхэр («Книга — почтой» зыфиорэмкIэ) цыфмэ къырарегъэтхыкIых, ежымыи библиотекэ дэгъу ыугъоигъ, бэмэ яджэ, цыфмэ къафелотэжы. Гульсина ИофшIапIэ мазэ пэпчэ екIуалIэрэр зэрэчыл плөми ухэукъонэл. Тэ тикъуаджэ къоджэшху. Нэбгырэ 1440-м ехъу дэс. СветыпкIэмрэ газыпкIэмрэ зэрэчылэу почтэм зэрэщатырэм нэмыкIэуи, почтальонищым ачIыплэжIэ зынахь Iутэпышъ, къуаджэм дэс пенсионерхэм азыныкIэ фэдыр почтэм кIохэзэ япенсиехэр, кIэлэцыхIухэм къаратырэ ахъшэ Iэпылэгъур къалахы. КIэлэу

САФЭРАЗ

екIыфэ пчыхъэ къэс динлэжьмэ мэщытым нэмаз щашыгъ. Нэмаз ужым Бэрэджэ Саныет пшъэшъэжыыхэр игъусэхэу мэщытыр къагъэкъэбзэжыщтыгъ. БэмышIэу тимэщыт къытфагъэцкIэжыгъ. Тхъаегъэлсэху ар къытфэзышыгъэхэри, къытфэзыгъэшлыгъэхэри. А ИофшIэнхэм ауж мэщытыр гъэкъэбзэжыгъэным хэлэжыагъэх Бэрэджэ Саныети, Шэуджэн Альбини.

Къурлан еджэным пыщагъэу, фэщагъэу, ислъам диным ишапхъэхэр зэригъашIэхэ шIоигъоу тифакультатив къекIуалIэрэр, пшъашъэми кIалэми, макIэп. Сафэраз аскъэлаемэ ащкIэ. Ау зыныбжэ икыугъэу бэрэскэшхо нэмазым нэбгырэ 20 — 30 нахь къызэремыкIуалIэрэм (мэфэклмэ, тIэклэ нахь балы) уигъэрэзрэп. Ахэри зэкIэ бзылфыгъэх.

Оглы Байзэт Мыекыуапэ щэпсэу. Еджэ ыкIэ Иоф ешIэ. Уахътэ зыхыгуатэклэ, загъорэ Аскъэлае къэкIомъ, бэрэскэшхо нэмаз тегъэшIы. Тхъаегъэпсэу. Ащ фэд НатIэкъо Къэпльани. Ащ Яблоновскэм Иоф щешIэ. Амал зыщыриIэм мэщытым къэкIо. Къуаджэм дэс хулыфыгъэхэм тыкышъоджэ, тыкышъожэ. Тимэщыт къэшыуушъ.

Шъыпкъэ, Иоф зымышIэхэр мэщытхэри Адыгейм итых. Ахэм ялытыгъэмэ, тэ тIоф дэгъу. «Сафэраз» зысIокIэ, шъори, хулыфыгъэхэми, сышъуфэраз. ШъуикIалэхэр еджаплэм къызыкIыжыыхэр нэужым гъэшхэжыгъэхэу, гъэпсэфыгъэхэу, яджанэхэр кIэракIэхэу, пшъэшъэжыыхэр ухъумагъэхэу, яIальмэкымэ дин литературэр адэлъэу, къэбзэрымэр апыхэу (амдэз алыгъэу) илъэс пчъагъэм садэж мэщытым къэжыугъэкIуагъэх, ядэхагъэ семплэжIэу (мэшэлахь) илъэс пчъагъэм сапашъхэ ижыугъэсыгъэх. Аферым, аскъэлаехэр! Сышъуфэраз. Алахыр разэ къытфэхуэнэу селъэу. Къурмэн хъяр къызэ-кIушт бысIытмэнмэ ащыщ Тхъэм тешI.

ЕМЫЖ Мусльимэт.

Сурэтхэм арытхэр: **Бэрэджэ Саныетрэ Тыгъужэ Кулеумрэ; Аскъэлае щыщ кIэлэцыхIухэу Къурланым еджэнхэу зыгъэшлэгъэхэр (2003 — 2004-рэ илъэс еджэгъу).**

заулэ хуыгъэу почтэм иотделениеу Аскъэлае дэтым ипаш. Ыпхуитлэуи — Зулими, Юли факультативым къыгъэкIуагъэх. Ахэм ашIэрэр ежыри адишIэ зэрэшIоигъом сышигъэгъозагъэти, иIофшIапIэ сыкIозэ Къурлан еджакIэр езгъэшлагъ. Анахь дэгъоу Къурланыр ззыгъэшIэшъугъэмэ ясатырэ Гульсина хэуцагъ. Ахэм ащыщых Апыш Мылуминат — кIэлэегъадж, Емыж Сафет — зоотехник, пенсием щыI, Емыж Сарыет — тучантесыгъ, пенсием щыI.

Мыгъэрэ илъэсым и Нэклмэзэ мээз лъапIэ къыщегъэжагъэу Гульсина бэрэскэшхо пэпчэ щэджэгъо нэмазым къэкIо, изыгъэпсэфыгъо сыхъат егъэфедэ. Ащ кIэщакIо фэхугъэр ыпхъу нахыкIэу Юл. Нахыжэ Зулимэ унагъо ихъагъ, джыдэдэм мэщытым къаIогорэп. Мээз псаум Юлэ янэ игъусэу пчыхъэ къэс мэщытым шылагъэх, нэмаз щашыгъ. Гульсина ихэбзэ ИофшIэн къы-

къэпIон зыхыкIэ, нэпIэ къэлэтыгъо имыIэу Иоф зышIэрэ бзылфыгъэм (иунагъокIи — чэмы, чэты, хатэ) идин дахэу елэжы, шысэтехыпIэ икыбоджэгъумэ афэхъу. Ахэм адакIоу адыгабзэри ишъыпкъэу зэрегъашIэ НатIэкъо Гульсина.

Бэрэджэ зэшыхэу Тимури, Мурати джыри цыкIух, къоджэ ублэлIэ еджаплэм икIэлэеджакIох. Ау янэу Саныет нахь нахыпэу мэщытым къэкIонхэу, Къурлан еджакIэ зэрагъэшIэнэу рагъэжыагъ. Яни ащ къыфащагъ. Джы Саныет анахь бзылфыгъэ хуыпхэу тимэщыт къекIуалIэхэрэм, зидин дахэу зылэжыыхэрэм ащыщ хуыгъэ. Ащ мэщытым ИофшIохэу щешIэ: мэщытыр динлэжьхэм къафызэлъухы — Iункыбзэр ылыгъ, ар зэлехы, щагур егъэ-къабзэ, Аскъэлае культурэм и Унэу дэтым Саныет пхъэнкIа-кIоу Iут. Мыгъэрэ Бирам мэфэклым ехуылэу иIофшIэгъумэ шлухъафтын ащ къыфашыгъ. Игъэпсэфыгъо мафэ фызэбла-

хуыгъ — блыпэм къырахы, бэрэскэшхом ахыгъ. Ежъ Саныет иIофшIэн пшъэрылхэм анэмыкIэуи культурэм и Унэу Иофхъабзэ къыщегъэрэп ащ илахышIу хымылхъэу. Джы мары «народнэ» цIэ лъапIэр зыхырэ театралнэ кружокым (ипашэр Анцокъо Нин) «Нысэ-щэ джэгугу» зыфиорэ спектаклэ егъэхъазыры. Саныет нысэм илахыл бзылфыгъ — ищыгъынхэр ехыжыых. Роль шъхъалэр — нысакIэр зыфагъэшъошагъэр Аскъэлэе гурыт еджаплэм ия 9-рэ класс иеджакIоу, ыпшъэкIэ зигугъу къэсшыгъэ пшъэшъэ дахэу НатIэкъо Юл.

Шэуджэн Альбинэ зыныбжэ икыугъэ бзылфыгъэу бэрэскэшхо нэмазым мэщытым къекIуалIэрэмэ анахыкI. СыщэгъушIукIы. «АнахыкIэр анахь клас» есIэ. Альбинэ пшъэшъэ хуыпхэ, ителлэжIэ дахэ, ишэнкIэ шъабэ. Аскъэлэе гурыт еджаплэр къызеух нэужым Краснодар дэт медицинэ кол-

леджым чIэхъагъ, ятIонэрэ курсым ис. Ышыхэу Абреки, Азамати Къурлан еджэнымкIэ факультативым къекIоллагъэх. Джы янэу Заремэ къызыде-щэшъ, Альбинэ игъэпсэфыгъо бэрэскэшхом тегъэмэ, джэмэ-хъат нэмазым къэкIох. Заремэ тучантес, зыщылдэсырэ мафэр бэрэскэшхом тырегъафэ. Къурлан еджэныри зэригъэшIэнэу, Тхъэм ыломэ, ригъэжэщт.

Непэ сыкызытегушыIэгъэ нэбгырэ заулэмэ джыри къахэбгъэхон плъэкIыщт. Тыгъужэ Тэмарэ исэнэхъаткIэ медсестра. Хэбзэ Иоф ешIэ. Джэмэхъат нэмазым къекIолIэрэ бзылфыгъэмэ ащыщ. Ыпхуэхэу Зареми, Фатими, ыкыоу Рэмэзани Къурлан еджэнымкIэ факультативым къекIуагъэх. Ежъ Тэмари Къурлан еджакIэ зэрегъашIэ. Ащ фэд Хэлэщтэ Хъарыети. Ипшъэшъэжыитлэу (Мир, Люб) игъусэхэу факультативым къэкIох.

Джыри зы чыплэ хэзгъэунэ-фыкIын. Нэклмэзэ мээз лъапIэр

Узыгъэфэбэрэ тыгъэм уегъэгушхо

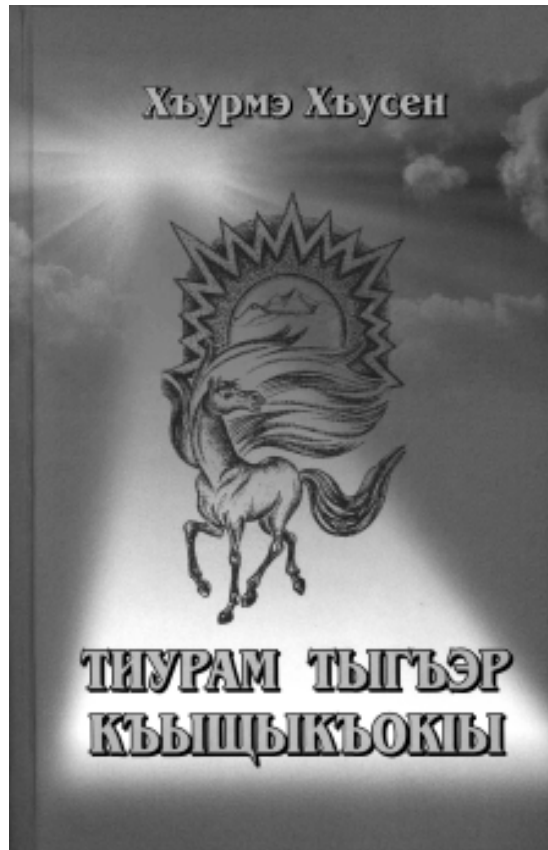
Урысыем итхакломэ я Союз хэтэу Хъурмэ Хъусен ироманэу «Тиурам тыгъэр кыщыкыокы» зыфилорэр Адыгэ Республикэм итхылъ тедзэплэ кыщыдэккыгъ. Зэлашлэрэ шлэныгъэлэжъэу, тхаклоу Щэшлэ Казбек тхылъым ипэублэ гуцылэ зэрэщыхигъэуныфкыгъэу, сабыигом щыщэу гум кынэжырэ бэ. Щылэныгъэм щыпщыгъупшэрэри маклэп. Цыфымрэ дунаимрэ зэрагъапшэ, зэфагъадэ, зэдызэ-рагъэщэчых — тиури зэфэдэу хылылэ инхэм япхыгъэх.

кыэш, шлэхэу клэлэшхо хъушт! — чэфэу синанэ джэуап кыетыжы», — етхы авторым. Уинанэ кыодэхэшлэкы зыхыуклэ сыда узэгупшысэрэр? Ащ игушылэхэр тхакломэм кызэринэжыкыэрэр орыклэ сыда? Тхылъым уеджэзэ а упчлэхэр кыэтэджых.

Адыгэ шэн-хабзэхэр кыуаджэм зэрэщызэ-рахъэхэрэм, сабыигом узылуклэрэ цыфым уищылэныгъэ лъэужэу кыщыгъэнэн ытэккы-щтым, нэмыклэхэм уягупшысэзэ, есыклэ зэб-гъэшлэным, узыхъыгъэ купым укызызэрэхэ-кыжыщт шылкэм, нэмыклэхэм гуклэ зафэ-огъазэ. Уинанэ уфэзэщыныр сыда кызыщэ-жырэ? Узыщыпсэурэ унэр, шагур, зэрэду-наеу зэгъокл хыгъэхэу уахътэ кызыоклуклэ, хэтэ гуцылэгъу пшлыщтыр, узылэхыурэ джэуапыр кыозытыжыщтыр?

Дунаим кытехъогъэ нэбгырэ пэпчэ тхылъ фэптыныр тэфэу Щэшлэ Казбек ипэублэ гуцылэ кыщыхегъэщы. Зэлашлэрэ критикым, литераторым иеплгыклэхэр зэфэс-хысыжыкыхэзэ, сэр-сэрэу зэсложырэм рэхъат кыситырэп. Тхылъ зыфэптырэ цыфым сыда шлоу ышлагъэр, хэт фэдэу гум кынэжыщта?

Хъурмэ Хъусен тызыщыгъэгъозэрэ хыгъэшлагъэхэм къапкырыкылэрэ зэгъэшнэхэр цыф гъэнэфагъэхэм япхыгъэх. Зэклэри лъэханым илхыжыкыхэп шъхъае, кыбгуры-лохэ пшлоигъоу нэшлуклэ уялты. Узыгъэхэу тхылъым кыхыкылэр бэп — гур лъэпэрэ-пэу лъэужхэр ззыпхырэ цыфхэм уадэгущылэ

пшлоигъоу уешлы. Хъау. Уубыхэм, блэкыгъэ уахътэр дэиклэ кыбгъэлъэгъоным паеп. Лъэханым диштэу ахэр лэжыгъэх, псэугъэх.

Цыф кызызрыклом жы кызызрищэрэр, дунаир зэрильэгъурэ шылкэр тхылъым хэолъагъо. Нахыжыкыжэм жабзэу алултыр тхаклом ыукъорэп. Заор зытэккыкыгъэ тинэнэж-тэтэж лъаплэхэм тинепэрэ щылаклэ кыалъэ-гъужыкыгъэмэ, тшлэрэп кыталощтыгъэр. Кыттытхыунхэ амылбэккы чыплэ тифэ-щтыгъэу кыттытхы. Арыш, ятлонэрэ тхылъэу авторым ыгъэхъазырэп кыщыло-тэнэу тызэжыщтыр маклэп.

Хъурмэ Хъусен Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт, Адыгэ Республикэм изаслужен-нэ журналист, тилофшлэгъу. Республикэ гъэ-зетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шъхалэ игуадз — пшэдэккыж зыхырэ секретарь. Итворчествэ хигъэхъонэу, иунагъо инасып зыдилъэгъужыкыу щылэнэу, нарт бэгъашлэ хъунэу Тхэм тыфелъэу. Иккоджэ гупсэу Хъатыгъужыкыуае щызыхырэ, лъэханым хилъагъорэр тхыапэм ригъэккы шлоигъоу кытитыуагъэш, ытхыхэрэм ахилъхэрэ гупшысэхэр чъэкъоштхэп. Тыгъэу кыепсырэм инэбзийхэм тагъэфэбэщт, тиурамхэри кыгъэшлэгъэщтых.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдзыгъэккырэ:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ Иофхэмкы,
Іэккыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
кыгъэхэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмкы
ыккы кыбар жъу-
гъэм иамалхэмкы
и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шъхалэм
игуадзэр —
пшэдэккыж
зыхырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен**

**Пшэдэккыж
зыхырэ
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдзылэр:**
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшэдэккыж зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зышаушыкыа-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкы,
телерадиокъэтын-
хэмкы ыккы зэлы-
Іэсыклэ амалхэмкы
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шлан, зэраушыкы-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

**Зыщыхаутирэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268**

**Пчъагъэр
4364
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2473**

Хэутыным
узыккытхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыккытхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Къэлэшъаохэм ямыжъосын

Къэлэшъаохэм ялакьо итарихъ лъапсэ кызыщэжырэ кыутырэу Фадеевскэм мыжъосын тамыгъэ кыщызылау-хыгъ. Ащ фэгъэхыгъэ зэхэхэм хабзэм икыулыкыушлэхэр, Къэлэшъаохэр, лакъом илофыгъохэр лыгъэккытэ-гъэнхэм дэлажыкыэрэр, культурэм илофышлэхэр, нэмыклэхэри хэлэжыгъэх.

Мыжъосын тамыгъэр ла-къом инэпэпэу щытышт. Къэлэшъаохэр зэхэхэхи, Иофыр лъагъэккыуатэу зыфе-жыкыж, яныбджэгъухэр, Фа-деевскэ (Шытхэлэ район) щыпсэурэ тимылэпкыгъэ-хэр Іэпылэгъу къафэхыгъэх. Мыжъосыным икызылукы-фэгъэхыгъэ зэлуклэм кы-щыгушылагъэх Къэлэшъа-охэу Виталий, Январбый, Шытхэлэ районым иадми-нистрации ипашэу Иван Им-грунт, Адыгэкъалэ иадми-нистрации ипашэу Хъатэгъу Налбый, Адыгэ Республи-кэм иофициальнэ лыккыу Краснодар краим иадмини-страции ипашэ дэжэ щылэ Шъхъапцлэжыкыо Аслъан, нэмыклэхэри.

Мыжъосыныр кыутырым кызызэрэщызлауахыгъэм, Къэлэшъаохэм ялакьо изэ-луклэ тигъэшлыгъэ гупшысэ-мэ афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыыхуы-щтых.

Сурэтыр мыжъосыным икызылукыгъом кыщыты-рахыгъ.

**Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбый.**

Олимпиадэ джэгунхэм

япэгъокл

«Налмэсыр» хэлэжыкытэ?

Олимпиадэ джэгунхэу 2014-рэ илъэсым Шъачэ щыккытхэм якультурэ программэ зэрэгъэпсы-гъэщтым джырэ уахътэ игъэккытыгъэу тегушылэх. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академиче-скэ къэшъоккы ансамб-лэу «Налмэсыр» Шъачэ рагъэблэгъагъ.

— «Налмэсыр» шэмбэтым Шъачэ ежыщт, чъэпыогъум и 16-м концертыр кытыщт, — кытитыуагъ ансамблэм идирек-торэу, УФ-м изаслуженнэ арти-стэу, АР-м инароднэ артистэу Бастэ Азмэт. — Олимпиадэ джэ-гунхэм язэхэщаккыхэр «Налмэ-сыр» кыплыщтых, уасэу кы-фашлырэм елытыгъэу Олим-пиадэ джэгунхэм культурэмкы япрограммэ зэрэхагъэхъащтыр кыталошт.

Адыгэмэ япэсэрэ чыгу Олим-пиадэр зэрэщызэхъагъэр та-рихыым хэккыккытхэп. Культурэм епхыгъэ Иофыгъохэр ащ диштэу агъэпсынхэу тэгугъэ.